

RECHT EN REKLAME

De wereld van de reclame : een wereld apart. Een wereld die door de meesten niet of slechts zeer oppervlakkig wordt gekend. De infiltratie van de reclame in het publieke leven, zowel economisch als politiek, dringt echter steeds dieper door. Zelfs zo diep dat hele sectoren van de economie niet leefbaar meer zijn zonder deze publiciteit.

Het groeiende belang en het steeds intensiever gebruik van dit «Werbemittel» doet het probleem van de reglementering ervan voortdurend akuter worden. Bij het bestuderen van het reclamerecht (of beter, het recht in verband met de reclame) blijkt steeds meer hoe weinig er aan reglementering op dit gebied bestaat, althans wanneer wij ons beperken tot het belgisch recht.

Buiten enkele kleine domeinen, zoals de reclame in verband met farmaceutische produkten (1) en de buitenreklame (2), d.i. plakaten en affiches, en dergelijke, komt het hele reclamerecht nagenoeg meer op een waarden van de goede zeden en gebruiken in de algemeen aanvaarde handelspraktijken.

De drang naar een vaste omlijning van rechten en plichten van de verschillende partijen heeft de beroepsorganisaties ertoe aangezet een Code voor het reklamewezen op te stellen. Deze Code behelst «de normen voor de deelname aan het reclameverkeer». Een van de belangrijkste aanduidingen dat het probleem echter de aandacht van de nationale wetgever tenslotte heeft weerhouden vinden we in het nieuwe ontwerp van wet «betreffende de prijzen en bepaalde handelspraktijken».

Van de reclame zijn tientallen bepalingen gegeven. Liever dan vreemde auteurs te citeren en een poging te wagen hun bepaling te vertalen, geef ik hier de definitie die door Van Baarle wordt voorgestaan : «Reclame is een op een bepaalde afnemerskring ingestelde werfkracht, die door producent of handelaar wordt aangewend teneinde de afzet van goederen of diensten op een voor hem gunstige wijze te beïnvloeden». De functie van deze reclame is nu juist te communiceren met de markt, en wel op zodanige wijze dat er in die markt de verlangde gunstige instelling ontstaat ten opzichte van het geadverteerde of de adverteerder.

DE HUIDIGE TOESTAND.

De handelsreklame wordt op dit ogenblik door geen enkele bijzondere wettekst geregeld. De handelaar die zich benadeeld voelt door een publiciteitsdaad die in strijd is met de plichtenleer van de handelaar kan een vordering tot staking van deze nadelige publiciteitsaktiviteiten inleiden bij de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel. Indien de publiciteitsdaad een misdrijf uitmaakt kan hij zich wenden tot het Parket. Dat deze toestand uiterst nade-

lig is en zelfs aanleiding kan geven tot oneerlijke handelspraktijken is te begrijpen. Veel handelaars staan eerder vreesachtig tegenover een rechtsprocedure om een dubbele reden : in de meeste gevallen geeft zij aanleiding tot allerlei betwistingen die tijdrovend en soms zelfs nadelig kunnen zijn, bovendien zien een deel van de handelaars in hun passieve houding min of meer een verantwoording om zelf ook gelijkaardige oneerlijke procedees toe te passen ! Komt daarbij nog dat het publiek tegenover deze situatie geen enkel verdigingsmiddel heeft...

Daar de wetgever tot nu toe in gebreke is gebleven heeft de reclamewereld zelf ondertussen een minimumgedragslijn uitgewerkt om de ergste misbruiken tegen te gaan. Deze praktische deontologie van het reclamewezen draagt de naam van : Code voor het Reclamewezen, uitgewerkt door de Internationale Kamer van Koophandel. Sommige landen, zoals bv. Nederland, zijn op nationaal vlak nog verder gegaan en hebben deze algemene Code aangevuld door een eigen nationale Code voor het Reclamewezen, die een heel wat meer gedetailleerde reglementering inhoudt.

De Code bevat drie grote delen :

1. Gedragsregels tegenover het publiek : «Het welslagen van de reclame is afhankelijk van het vertrouwen dat zij bij het publiek geniet. Derhalve dienen alle praktijken die dit vertrouwen zouden kunnen schaden niet geduld te worden».
2. Gedragsregels in het onderlinge verkeer van adverteerders : «Het principe van eerlijke mededinging zoals dat in het bedrijfsleven in algemene zin wordt verstaan en aanvaard, dient ook voor de reclame van toepassing te zijn.»
3. Gedragsregels voor bureaus en media : «De ontwikkeling ener gezonde reclame hangt af van de goede verhouding tussen alle groepen van het reclamewezen».

Daarnaast bestaat er echter nog een heel domein van indirecte reglementering van het reclamewezen. Een greep uit een paar voorbeelden : verbod om reclame te maken voor verschillende beroepen (geneesheren, apothekers, advocaten) opgelegd door hun repsectievelijke Orden ; regeling van de publiciteit voor alcoholische dranken (cfr drankwet) ; en de hele sektor van het merkenrecht die hier een grote rol speelt (namaak van merk, etiquette, verpakking enz).

Een voorbeeld van volledig gereguleerde reclame in België is buitenreclame: K.B. van 14 december 1959, gewijzigd door het K.B. van 28 juni 1963 en het K.B. van 27 februari 1964, met het ministerieel toepassingsbesluit van 24 maart 1960. De voornaamste bedoeling van dit K.B. is het beschermen van het landschap tegen overdreven aantasting door reclameborden of andere reclameopjekten. Zowel overwegingen van natuurschoon als van verkeersveiligheid spelen hierbij een rol. Aldus wordt het verboden aanplakbrieven aan

te brengen in landschappen door de Koning aangeduid en langs toeristische wegen door de Koning bepaald. Uitzondering wordt gemaakt voor de aaplakbrieven of reclameborden die worden aangebracht op de handelshuizen zelf waarvoor reclame wordt gemaakt die langs deze wegen gelegen zijn en dan nog onder bepaalde voorwaarden.

HET NIEUWE ONTWERP VAN WET.

Het art. 27 van dit ontwerp is de eerste stap in de richting van een wettelijke regeling. Het artikel streeft geen enkele beperking na van de middelen der handelsreklame. Het eerlijkheidsbeginsel dat aan de basis van de handelspubliciteit moet liggen is trouwens een algemeen aanvaard principe waarover reeds een gevestigde rechtspraak bestaat. De volgende paragrafen handelen over een aantal onwettelijke praktijken ; met name praktijken waarop de vordering tot staking van toepassing is (art. 58 1° van het ontwerp, nl. overtreding van de regeling i.v.m. verkoop met verlies, uitverkoop en opruimingen, afgedwongen aankoop, reizende verkopen) en praktijken waarop principieel de strafrechterlijke sanktie staat (ontwerp art. 63 1 1° en 3° paragraaf 3).

Tot daar enkele beschouwingen over het reklamewezzen. Dat dit artikel slechts het aanraken is geweest van een uitgebreid en interessant domein moge duidelijke weze. Reklame in se is niet a priori te veroordelen. Slechts reclame is nadelig en moet onderdrukt worden, goede reclame kan een belangrijk element zijn tot het bereiken van een hoger welvaartspeil, althans in de gegeven situatie die gebaseerd is op de vrije mededinging.

Roel Nieuwdorp

* * *

¹⁾ Wet 25 maart 1964 (Stbl. 17 april 1964)
K.B. 8 augustus 1964 (Stbl. 29 september 1964)

²⁾ K.B. 14 december 1959, gewijzigd door het K.B. 28 juni 1963. M.B. 24 maart 1960.

AKTEN VAN DE BURGERLIJKE STAND.

Soms is het nodig de abstrakte juridische normen uit de wolken van hun ontstaan te doen nederdalen om ze te toetsen aan het praktische en aanvaarde rechtsleven. Tussen deze werelden mag geen scheiding bestaan ; ze zijn wezenlijk met elkaar verbonden : de ene is konstitutief voor de andere. Ze moeten worden gezien als één geheel, als een cirkel waarvan de mens het middelpunt is. Zijn geest is de verbindingsfaktor tussen twee werelden. Toch ervaren wij regelmatig dat ons brein niet in staat is - althans nu nog niet - zulkdanig verbindingswerk te verrichten : het is nog volgepropt met vragen als «hoe het zou moeten zijn?».

Maar wat gebeurt er in feite ? Quid est veritas ? De praktijk is voor ons op veel gebieden, naar het woord van de spaanse conquistadores, een «terra incognita». Hadden wij maar een draad van Ariadne zoals Theseus ! Wanhopen doen wij nochtans niet. Want dank zij een initiatief van Prof. Van Gerven werd de praktische draagwijdte van een aantal wetsartikelen ons heel wat duidelijker. Onze gids was de Heer Lamine, diensthoofd van de burgerlijke stand te Leuven.

Alvorens tot de bespreking van de verschillende akten over te gaan wees de heer Lamine ons op de nauwgezetheid die voor het opstellen van de akten van de burgerlijke stand vereist is. Een minieme vergissing kan verstrekkende gevolgen teweegbrengen. In het jaar 1875 bv. werd een zekere Verdonck geboren als oudste van 7 kinderen. In de geboorteakte werd niet de naam Verdonck, maar Verdoenck genoteerd. Gevolg hiervan was dat tot dusver 48 vonnissen nodig waren om deze fout te herstellen. Fouten moeten sekuur vermeden worden en de controle op de akten en registers is daarom dan ook bijzonder streng. Vóór hun inschrijving in de registers worden de akten trapsgewijze door verschillende personen onderzocht terwijl de registers zelf elk jaar door de Prokureur des Konings grondig worden nagekeken. De Prokureur maakt zijn opmerkingen over aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Voorbeelden van dergelijke opmerkingen zijn :

- 8 h is beter dan 6 h.
- Eddy is een afkorting, geen voornaam.
- Freddy is geen voornaam.
- datum van echtscheiding vermelden.
- in akte nr. zoveel werd er geschrapt (de betrokken bediende werd nochtans gefeliciteerd voor zijn vakkundig schrapwerk en werd nadien zelfs naar het gerechtsgebouw ontboden om een verkeerde passus uit een vonnis te schrappen.)

De diverse feiten die aanleiding geven tot optekening in de akten zijn : de geboorte, het huwelijk, het overlijden, de echtscheiding en de nationaliteit.

De akte van geboorte wordt opgesteld door de ambtenaar van de burgerlijke stand in tegenwoordigheid, zo mogelijk, van de vader, die de verklaring aflegt, en van twee getuigen. Te Leuven worden de geboorteaangiften echter meestal rechtstreeks door afgevaardigden van de klinieken geregeld. Een verwekt maar nog niet geboren kind kan reeds erkend worden door zijn natuurlijk ouders. De tekst luidt dat : «X verklaart het ontvangen kind te erkennen, dat nog geen naam of voornaam heeft, als zijnde het kind dat zal geboren worden van Y die zwanger is.»

Bij de erkenning doet zich een bijzonder probleem voor indien het kind erkend wordt door een vader die vreemdeling is en door een belgische moeder. De ambtenaar van de burgerlijke stand zal er dan voor zorgen dat de moeder als eerste haar verklaring aflegt, zoniet verkrijgt het kind de vreemde nationaliteit. Randvermeldingen in de geboortekte, bv. in geval van wettiging of aanneming van het betrokken kind, zullen in rode inkt en in de linkse marge worden aangebracht.

Een bijzonder geval is dat van de vondeling. Zo werd onlangs nog een kind gevonden op de Caesarsberg te Leuven. Bij het opstellen van de geboortekte kreeg dit kind vanwege de ambtenaar van de burgerlijke stand de naam Benoit du Mont Caesar.

De akte van overlijden wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand op aangifte van twee getuigen. Deze getuigen zijn zo mogelijk de twee naaste bloedverwanten. Geen teraardbestelling mag gebeuren zonder kosteloos afgegeven verlof van de ambtenaar van de burgerlijke stand. Het komt voor dat de overledene onbekend is. Alles wordt dan nauwkeurig opgetekend in de akte. Kleur en afkomst van zijn kleren, beschrijving van zijn fysionomie, foto's worden genomen. Aan de hand van deze gegevens tracht men de betrokkene dan te identificeren. De krematie van lijken is toegelaten in België mits bepaalde voorwaarden vervuld zijn : een holografisch testament van de overledene, een bewijs van de behandelende geneesheer en een certificaat afgeleverd door de ambtenaar van de burgerlijke stand waarin bevestigd wordt dat er geen sporen zijn van een gewelddadige dood. De as moet begraven worden. Voor het vervoeren van lijken naar het buitenland is toelating nodig van het Ministerie van Volksgezondheid.

Het huwelijk wordt voltrokken ten stadhuisse. Indien één der echtgenoten ernstig ziek is mag de ambtenaar van de burgerlijke stand het huwelijk hetzij ten huise, hetzij in de kliniek sluiten.

Betreft het een huwelijk van doofstommen dan worden de geijkte formules op een bordje geschreven. De huwendenden geven dan hoofdknikkend hun toestemming te kennen : «chaque problème est résoluble.»

De hierboven aangegeven gevallen zijn maar enige voorbeelden van de talrijke illustraties door de heer Lamine uit zijn ervaring aangehaald.

STUDIECENTRUM VOOR BUITENLANDS RECHT EN RECHTS- VERGELIJKING.

Op donderdag 20 januari, 1966, ging in het Collegium Falconis, een academische zitting door met als spreker Professor A. De Vreese, Raadsheer in het Hof van Cassatie. Dit ter gelegenheid van de publicatie, door het centrum, van een rechtsvergelijkende studie: «De Balans en de Winst- en Verlies rekening in de Naamloze Vennootschap.» Deze eerste publicatie van het centrum is het resultaat van drie jaar werk door studenten, in seminarie verband, geordend in een samenvattend verslag door Dr G. Suetens-Bourgeois, assistente aan de Rechtsfaculteit.

Al is deze publicatie een heuglijke gebeurtenis, dit is niet het doel van het studiecentrum. De oprichters wensten aan de studenten de mogelijkheid te bieden onder deskundige leiding, aan wetenschappelijk onderzoek te doen betreffende buitenlandse rechtssystemen, en dit vooral in de huidige groeiende belangstelling voor de rechtsvergelijkende methode.

De activiteiten van het Centrum begonnen in het Academisch jaar 1957-58, in de beheerraad zetelden de Heren Professoren J. De Meyer, J. Ronse, J. Rubbrecht, Z. Van Hee en G. Van Hecke. De dagelijkse leiding werd waargenomen door de Heer R. Blanpain, op dat ogenblik monitor, en nadien door de Heer W. Donceel.

De behandelde onderwerpen zijn: het kartelrecht (1957-58), de cessie en inpandgeving van schuldvorderingen (1958-61), de rechten van de niet-betaalde verkoper in het faillissement van de koper (1961-62), de balans in de naamloze vennootschap (1961-64), het bezitsverlies van waardepapieren (1962-1964) en het eigendomsvoorbehoud bij de verkoop van roerende goederen, (1964 -).

Deze onderwerpen werden behandeld onder de leiding van de Heren Professoren G. Van Hecke en J. Ronse; steeds werd eerst een globale studie gemaakt van het probleem in de bestudeerde landen (meestal de zes landen van de E.E.G., Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk), daarna een rechtsvergelijkende studie van de verschillende aspecten.

Het Academiejaar 1962-63 zag de invoering van de verplichte seminaries in het tweede doctoraat en de gelijkstelling daaraan van de deelname aan een werkgroep van het studiecentrum.

De uitzonderlijke situatie van het centrum komt tot uitdrukking in de samenstelling van de beheerraad, met een student als voorzitter, en verder een paritaire samenstelling van professoren en studenten. Deze interessante vorm van cogestio heeft zeker vruchten afgeworpen.

Het Studiecentrum heeft een belangrijke taak te vervullen aan de Rechtsfa-

culteit, en heeft reeds veel verwezenlijkt, b.v. in verband met de rechtsvergelijkende keuzevakken. Moge deze sympathieke instelling erin slagen steeds meer belangstelling te wekken, en, bij een nakende hervorming van de rechtstudies, een eigen plaats weten in te nemen.

WILFRIED GORIS